

LEGAL BASIS OF REGULATING THE ACTIVITIES OF THE NATIONAL GUARD OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN

Haydarov Alisher Usmon oglu
Jamoat of the Republic of Uzbekistan
Security University
Independent researcher

Abstract: This article analyzes the role of the constitution in the formation of the National Guard, in particular, the legal framework for regulating the activities of this structure. The legal basis for the activities of the National Guard in maintaining public order, the role of the Constitution in the implementation of the Law of the Republic of Uzbekistan on the Defense Doctrine. In addition, the author's proposals to perform duties in accordance with the laws and resolutions of the Republic of Uzbekistan were put forward.

Keywords: Armed Forces, Defense System, Defense Doctrine, National Guard, Serviceman, Law, Lawyer, Constitution, Patriotism, Patriotism, Sense of Law, Legal Document, Legal Culture, Security and Organizational Staff

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МИЛЛИЙ ГВАРДИЯСИ ФАОЛИЯТИНИ ТАРТИБГА СОЛИШНИНГ ХУҚУҚИЙ АСОСЛАРИ

Хайдаров Алишер Усмон ўғли
Ўзбекистон Республикаси Жамоат
хавфсизлиги университети
Мустақил изланувчиси

Аннотация: мазкур мақолада Миллий гвардия шаклланишида конституциянинг тутган ўрни, хусусан мазкур тузулма фаолиятини тартибга солишнинг ҳуқуқий асослари таҳлил этилган. Миллий гвардиянинг жамоат тартибини муҳофаза қилишдаги фаолиятининг ҳуқуқий асослари, Ўзбекистон Республикасининг Мудофаа доктринаси тўғрисидаги қонуннинг ҳаётга татбиқ этилишда конституциянинг роли ёритилган. Шунингдек, Ўзбекистон Республикаси Конституцияси асосида қонунлар ва қарорларига мувофиқ вазифаларни бажаришга доир муаллиф таклифлари илгари сурилган.

Калит сўзлар: Қуроли Кучлар, Мудофаа тизими, Мудофаа доктринаси, Миллий гвардия, Ҳарбий хизматчи, Қонун, Қонун ҳимоячиси, Конституция, Ватанпарварлик, Ватанпарварлик туйғуси, Ҳуқуқий ҳужжат, Ҳуқуқий маданият, Хавфсизликни таъминлаш ва ташкилий штат тузилмалари

Ўзбекистон замонавий босқичда тараққиётининг янги даври, янги босқичга қадам қўйиб, ўзининг юксак мақсад ва ғоялари асосида буюк келажаги сари стратегик йўлидан изчил ва янада фаол ривожланишни давом эттирмоқда. Давлатимиз Қуроли Кучлар соҳасида амалга оширилаётган туб ислохотлар миллий армиямиз кудратини янада мустаҳкамлашда муҳим аҳамият касб этмоқда. Айни пайтда унинг ҳуқуқий асослари такомиллаштирилаётгани мамлакатимизда ҳарбий-сиёсий фаолиятга устувор аҳамият қаратилаётганининг ифодасидир.

Дарҳақиқат Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганининг 28 йиллик байрами муносабати билан йўллаган табригида таъкидлаганидек “мамлакатимизда тинчлик-осойишталик, миллатлараро тотувлик ва динлараро бағрикенгликни мустаҳкамлаш, жамоат тартибини сақлаш масалаларига янада кучли эътибор қаратишимиз зарур. “Қонун – устувор, жинойтга – жазо муқаррар” деган конституциявий

тамоийлини амалда таъминлаш учун ҳуқуқ-тартибот идораларининг бор куч ва имкониятлари сафарбар этилади.” [9].

2018 йил 10 январда бўлиб ўтган Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Хавфсизлик кенгашининг кенгайтирилган йиғилишида Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев Миллий гвардияга жамоат тартиби ва хавфсизлигини сақлаш каби муҳим топшириқлар белгилаб берилганлиги хусусида тўхталиб ўтди. Жумладан “Маълумки, - деди Президентимиз, - бугунги кунда биз “Хавфсиз шаҳар – хавфсиз мамлакат” концепцияси асосида юртимизда жамоат тартибини таъминлашга қаратилган катта ишларни амалга оширмоқдамиз. Шу муносабат билан мана шу янги тузилма, яъни, Миллий гвардия ташкил этилди. Энди бундан буён ҳар бир шаҳар ва вилоятда хавфсиз ҳудуд лойиҳасини амалга ошириш, жамоат тартибини сақлаш учун Ички ишлар вазирлиги билан бирга Миллий гвардия масъул ва жавобгар этиб белгиланади. Бу вазифаларни бажариш учун Миллий гвардия жойлардаги давлат ҳокимияти идоралари, жамоат ташкилотлари билан яқин ҳамкорликда фаолият олиб боради[1].

Қисқа вақт ичида Миллий гвардия мамлакат хавфсизлигини таъминлаш тизимидаги муҳим бўғинга айланди ва Куролли Кучлар таркибий қисмлари билан яқин ҳамкорлик ўрната олди. Бугунги кунда Миллий гвардия томонидан кўшинлар фаолиятининг самарадорлигини оширишга йўналтирилган тизимли тадбирлар амалга оширилмоқда.

Шунингдек, ҳуқуқий асосини мустаҳкамлаш мақсадида «Ўзбекистон Республикасининг Миллий гвардияси тўғрисида»ги қонун (7 боб ва 54 моддadan иборат), Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси томонидан 2019 йилнинг 12 ноябрда қабул қилиниб, Сенат томонидан 2019 йилнинг 14 декабрда маъқулланган ва Ўзбекистон Республикаси Президенти томонидан 2020 йилнинг 18 ноябр[1]да имзоланган (№ЎРҚ-647).

Ўзбекистон Республикасининг Миллий гвардияси тўғрисидаги Қонунга кўра: – Миллий гвардиянинг ҳуқуқий мақоми, асосий вазифалари, ҳуқуқ ва мажбуриятлари, унинг таркиби ва фаолиятини ташкиллаштириш тартиби, ҳарбий хизматни (хизматни) ўташ тартиби ва шартлари; – Миллий гвардия ҳарбий хизматчилари (ходимлари) томонидан жисмоний куч ишлатиш, махсус куч ва воситаларни, ўқотар қуролни қўллаш, улар томонидан ташкилотлар ва фуқароларнинг транспорт воситаларидан фойдаланиш, шахсий таркибни ҳуқуқий ва ижтимоий ҳимоя қилиш тартиби белгиланмоқда.

Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, Миллий гвардияни ташкил этишнинг ҳуқуқий асослари – 1991 йил 31 августдаги Ўзбекистон Республикасининг «Ўзбекистон Республикасининг давлат мустақиллиги асослари тўғрисида»ги қонунда ҳам белгиланган. Жумладан, мазкур қонуннинг 6-моддасида, «Ўзбекистон Республикаси – Мудофаа ишлари вазирлигини тузиш, миллий гвардия ва ноҳарбий (муқобил) хизмат ташкил этиш ҳуқуқига эга»лиги белгилангани бу – Миллий гвардиянинг давлат учун зарур бўлган ҳарбий ташкилот эканлигидан далолат беради[3].

Давлатимиз раҳбари Шавкат Мирзиёевнинг 2021 йил 29 ноябрдаги ПФ-27-сон “Ўзбекистон республикаси жамоат хавфсизлиги концепциясини тасдиқлаш ва уни амалга ошириш чора-тадбирлари тўғрисида” Фармони Мамлакатимизда амалга оширилаётган кенг кўламли ислохотлар доирасида аҳолининг тинч ва осойишта ҳаётини таъминлаш ҳамда жамиятимизда қонунга итоаткорлик ва жамоат хавфсизлиги маданиятини шакллантиришга алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Жумладан, жамоат хавфсизлигини таъминлаш йўналишидаги ишларни “Халқ манфаатларига хизмат қилиш” тамойили асосида ташкил этишнинг мутлақо янги механизм ва тартиблари жорий этилиб, давлат органларининг жамоатчилик тузилмалари билан ўзаро мақсадли ҳамкорлиги йўлга қўйилди.

Шу билан бирга, жаҳонда кучайиб бораётган турли хавф-хатар ва зиддиятлар, эл-юрт тинчлиги ва осойишталигига таҳдидлар, пандемия, табиий ва техноген офатлар масъул давлат тузилмаларига ўз фаолиятини “Барча саъй-ҳаракатлар инсон қадрини учун” деган устувор ғоя асосида янада такомиллаштириш вазифасини юклармоқда.

Хулоса қилиб айтганда, Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг XXVII бобида Ўзбекистон Республикаси Куролли Кучларининг ҳуқуқий мақомини белгилаб қўйилганидек Мудофаа ва хавфсизлик соҳасида амалга оширилган ишлар жумладан, “Мудофаа докторинаси”да белгилаб

кўйилган вазифаларни рўёбга чиқариш учун барчамиз биргаликда уларни сўзсиз бажариш, Ватан тақдири ва келажаги, халқимиз бахти ва камоли йўлида бор ақл-заковат, билим ва тажрибамизни, садоқатимизни сафарбар этишимиз керак.

Фойдаланилган адабиётлар

1. Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базаси (www.lex.uz);
2. Мирзиёев Ш.М. Халқимизнинг розилиги бизнинг фаолиятимизга берилган энг олий баҳодир. 2- жилд. – Т.: “Ўзбекистон”, 2018. – 147-175 б.
3. Мирзиёев Ш.М. Халқимизнинг розилиги бизнинг фаолиятимизга берилган энг олий баҳодир. 2- жилд. – Т.: “Ўзбекистон”, 2018. 143 б.
4. Мирзиёев Ш.М. Халқимизнинг розилиги бизнинг фаолиятимизга берилган энг олий баҳодир. 2- жилд. – Т.: “Ўзбекистон”, 2018. – 150 б.